

Vuit homes en dues barques a la Costa Brava per una setmana

En una època grisa i de vaques magres com ho fou la dècada dels quaranta, a uns estiuejants vilassarencs enamorats de la mar els va picar el cuc de l'aventura, una aventura en la qual van «embarcar» —en tots els sentits del mot— alguns dels nostres llops de mar. L'aventura consistí a fer una sortida amb dues barques durant vuit dies cap a la Costa Brava, un indret que en aquell temps es mantenia gairebé verge i era només freqüentat per comptats privilegiats. L'epopeia va agradar tant als vuit mariners, que la van repetir al llarg de nou estius: en les darreres sortides se'ls afegí algú més, però no era com al començament, perquè ja començava la fama de la Costa Brava i el viatge anava perdent l'encant. Aquest és el relat del primer viatge, escrit per Quico Gelpí, i encara que les fotografies que l'acompanyen no tenen la qualitat de les que es fan ara, donen testimoni de l'autenticitat dels fets. En Joan Prim fill, el més jove dels components de l'«expedició», ha tingut l'amabilitat de proporcionar-nos l'escrit i les il·lustracions, que hem hagut de seleccionar, perquè en total n'hi ha més de vuitanta. Deixem-los que ells mateixos ens expliquin les seves singladures.

Capitana: Mercedes, 18 pams. Patró: Jaume Amat. Tripulació: Alfons Murtra, Jaume Barbarà.

Rosa, 26 pams. Patró: Joan Prim. Tripulació: Joan Prim (fill), Joan Pàmies, Jaume Gelpí, Francesc Gelpí.

Totes dues amb gallardets, «penja-ases», i la «capitana» senyera nacional.

Equips: Motor 3 HP la Rosa i motor 6 HP la Mercedes. Veles llatines ambdues embarcacions.

Aparells de pesca: Xarxes, 5 peces de llagostera i 6 peces de 3 metres. Malls, palangres, poteres, curricans, fluixa, toquet i llum.

Llesta la càrrega de la Mercedes i de la Rosa a les 11 del matí del dia 4 d'agost de l'any 1946. Bóta de vi, cistells de melons i de raïm, sac de patates i de carbó, caixa de peres, etc. La Rosa recull llagostes de viviers i sortida a les 11.20 amb deu salves de coets a càrrec de l'amic Garrigosa.

La mar és en calma xixa, amb tendència a aixecar-se el garbí. Proa al far de Sant Pol.

A les 12 davant de Mataró. A la vista la punta de Blanes i fent-hi proa.

Pana de la Rosa, que és remolcada per la Mercedes, i mentre es refreda el motor preparam el menjar amb foc a bord de la Rosa. La calda és imponent, la fusta crema i suem que és un gust.

De nou amb motor propi, fins a tocar ranxo, amb menjar que s'efectua passant tots a la Rosa i portant a remolc la «capitana».

El menjar es fa navegant solament a vela, perquè s'ha aixecat el garbí i s'aprecien ja alguns escarxalls.

Arròs de potes de llagosta viviseccionades i al darrere les víctimes amb suc de tomàquet i ceba amb picada d'alls i d'ametlles.

Postres: Meló, cafè i conyac.

Cuiner: Prim. Pinxo: Jo.

A la tarda, navegació sense novetat, passem a les 5 camí de Tossa; senya: punta del nas d'en Prim per far de Tossa.

Subministrament de benzina de Mercedes a Rosa en plena marxa i sense novetat.

Projecte: Arribar fins a Sant Feliu, que és on comença la zona de bona pesca, i abans abordar la platja, calar les xarxes per llevar-les l'endemà, perquè sense peix no hi haurà tall.

A les 6 de la tarda un cop de vent s'emporta el tarot d'en

La tripulació de la «Rosa»

Jaume Gelpí; fem un giravolt amb la Rosa sense èxit. Sort de la «capitana», que ve al darrere i aconsegueix recuperar-lo.

A la sortida de l'illot de Tossa es lleva un garbí fort que ens permet posar les veles i seguir a tota marxa. Tant és així, que els de la Rosa decidim parar el motor, ja que es veu que també la Mercedes fa estona que només va a vela. A la poca estona un grinyol de la fusta cau, trencant pel mig el car. Ens trobem amb onades d'alçada i sense governall a la vista de Sant Feliu; saltem que dona gust. La Mercedes, volent-nos ajudar, aborda, sortosament d'una manera bastant fluixa; malgrat tot, la Mercedes queda senyalada. Per fi arrenca el motor i enfilem el port de Sant Feliu.

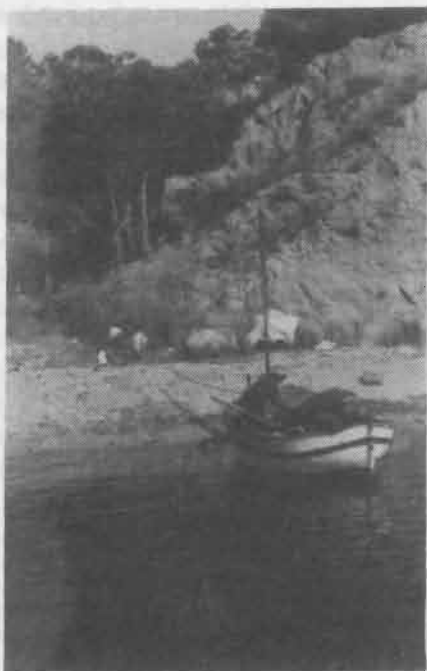
Hem de tornar aleshores enrere perquè veiem que la «capitana» té dificultats per baixar la vela i va tembé de corcoll. Quan arribem han enllestit i determinem seguir, perquè el temps amb mar de popa és molt bo per navegar cap amunt. Naveguem fins a trobar un lloc a propòsit per calar les xarxes i muntar el campament. Aquesta feina de mar queda enllestida ja de nit i amb un pescador per guia i després d'una entrada falsa a les fosques a una cala poc protegida, La Conca, recalem sobre les 10 a Cala Pedrosa de S'Agaró.

Petita i formosa, els seus dalts són formats per torres i xaiets magnífics. Fem la descàrrega a les fosques i punxant-nos els peus amb la sorra granada; rentem plats i olles, fem foc, muntem les tendes de campanya i amb el «petromax»

encès la fem petar, mentre les seques es preparen per fer-nos petar a nosaltres.

Com que les seques triguen molt, fem un sopar lleuger amb pa amb tomàquet com a plat fort i raïm per postres, i ens n'anem a dormir cap a les 12.

Com que tots estem prou mòlts de la diada, la nit passa força tranquil·la dintre de la tenda. Diuen que sopar poc sempre va bé.

Cala Pedrosa

5 d'agost de 1946

A les 6 del matí es comencen a veure cares endormiscades. Tots caminem encarcerats i els genolls no funcionen com cal. Més tard, cap a les 8, després de prendre cafè amb llet condensada i pa de pagès, amb la *Mercedes* en Prim i jo ens n'anem a llevar les xarxes. La pesca és prou bona tot i haver calat la llagostera a no massa bon lloc. Pesquem alguna llobina, diversos rasquets, algun moll —que aquí en diuen rogers—, i més n'hauríem agafats, però pugem tots menjats per la puça!... La qüestió és que tenim el dinar i el sopar assegurats.

Abans de dinar el guarda jurat ja ens vol fer fora, es veu que algun senyor s'ha enfadat i ens ve un ordenança de Marina de Sant Feliu per dir-nos que si no tenim permís de recalada toquem el dos abans d'una hora. Com que ja pensàvem fer-ho, no ens hi amoïnem, solament ens sap greu que es pensin que ens n'anem per aquest motiu.

Al matí en Jaume Amat, amb en Fonsu, en Jaume-Alfons i jo ens arribem a Sant Feliu per comprar plats i olles que ens fan falta. També hem comprat gasolina d'estraperlo i hem posat un telegrama a la família.

Després de la dinada, que està força bé (una sopa de peix molt bona, peix de segon plat i peix de postres... vull dir, meló i cafè i conyac), carreguem com si fóssim pirates, i cap a les 5 toquem el tres, que el dos ja és fora. Enfoquem Palamós amb mar força arriçada que no ens deixa hissar la vela. Les illes Formigues ja es veuen i la navegació és estupenda. Tot sortint de Cala Pedrosa ens ha fet patir una mica la *Mercedes*, que entossudada a hissar la vela, no es veu segura.

Sortosament desisteix i ara la veiem enrere, però seguint-nos bé. Hem fet de granota, que és com s'està millor en una cala, i hem estat punxats per les garotes. Hem conegut S'Agaró, i és del millor del millor per a les persones.

Per gaudir de la farmaciola tothom s'ha fet curar coses, i fins recordo haver posat pental a un repeló.

Davant de Palamós tenim maregassa segons el comunicat meteorològic, però jo veig moltes onades potser massa grosses. Podrem calar xarxes? —pensem que ens hi va el dinar—...

Palamós queda molt bonic de la mar estant. Al voltant de la seva església es veuen apilonades les cases amb abundància de blancs i ocres. Domina un alt rocall amb el far a la punta.

La Costa Brava és brava perquè sí; les costes són tallades a pic amb els pins llepant l'aigua. La semblança amb Mallorca és notòria, solament que aquí es veu més habitat, i si no, penseu en Cala Pedrosa, on vàrem arribar creient-nos uns robinsons i d'on ens varen fer fora els senyors estiuejants.

Com que la *Mercedes* va molt endarrerida, entrem a La Fosca per esperar-la. A més, la mar es posa molt lletja i encara que en aquesta platja hi veiem dos hotels, l'Hotel Rocafosca i el Jeroglífic, i nosaltres voldríem un lloc on estiguéssim sols, pensem que el més prudent serà quedar-s'hi. Quan arriba la «capitana» canviem impressions i ens diuen de seguir endavant. Ordres són ordres, i cartutxera al canó.

—«Tira, noi, i segueix!»

La *Mercedes* ens fa patir una altra vegada; hi ha maregassa forta i la veiem passar molt a prop dels rompent, es veu que busquen una entrada i no la troben. El dia s'acaba i no veiem clar el panorama; passen una punta darrere l'altra i la *Mercedes* endavant... Per fi la veiem tirar cap a terra i tots fem un sospir.

Quan enfoquem cap a la mar protegida ja veiem en Fonset que ens fa senyals. En desembarcar felicitem el capità.

—«Ens has fet patir —li diem—, però el lloc s'ho val.»

La cara que fa i el que diu ens fa dubtar de si sabia on anàvem tots plegats.

El patró és un patró d'altura i si no, veieu... es diu molt de seguida, hem recalat a la Cala Estreta (però en el moment de fer-ho no era solament la cala, que era estreta...).

En Fonset em dicta a la platja, ja que ell navegava en la *Mercedes*.

—«En sortir de Cala Pedrosa hem fet cara a garbí contra vent, per poder llevar vela. Ha sortit tot al revés —em diu—, feia tant de vent que ja no sabíem què era l'orsa i què era l'escota. Quan vam reaccionar ja havíem perdut un rem i dos barrets. En realitat, no sabem si tot ho portem dintre de la vela, per més que jo diria haver vist dos barrets volant un darrere l'altre. Un moment que navegàvem bé, el motor ha fet figa, i quan després de bufar-hi un xic hem aconseguit de tornar-lo a arrencar, tot i anant bé aleshores hem perdut l'estrop.»

Això ho explica l'Alfonso molt maco degut a l'eufòria de trobar-se segur en una platja. Els de la *Rosa* ens expliquem ara perquè passava la «capitana» tan a prop de terra. Diu que ja no els venia d'una mica, i havien perdut la por i el sentit de la realitat. Ja han recuperat el color i en Fonset es queixa que li toqui un altre cop dormir amb la roba mollà.

Hem plantat la tenda amb la sort que en aquesta platja no hi ha formigues... més bé el que veiem semblen elefants! La sorra és fina i caminem descalços sense patir.

Cala Estreta

Els grills canten la seva simfonia de tarda i ens arriba l'olor de la pinassa espessa que ens envolta.

Ens diuen que aquí hi ha una aigua molt bona i saludable, però que per ser potable s'ha de filtrar primer! Com que hem perdut els barrets, estem sense aigua.

En Prim diu que vol anar a calar!... Les coses que fa dir la gana! En Fonsu ha trobat un ou, però no és de cap estruç, sinó d'un galliner que hi ha molt a prop. A més a més, és buit.

Des de Cala Estreta, d'on vàrem tenir la sort que no ens fessin fora, perquè era molt bonica, pujant, pujant escales de pedra molt dretes vàrem anar a parar a la font de la finca d'un senyor que tenia els paletes treballant nit i dia i no és senyor, sinó senyora: vídua Rosal.

Les fotografies, si surten bé, i les notes, diran millor que no pas jo com és tot això de bonic, que ens fa pensar de quedar-nos-hi més d'un dia. Tenim davant les illes Formigues i estem disposats a sopar, perquè avui encara menjarem.

Les seques que mengem per sopar tenen història i mereixen un paràgraf a part.

Van ser cuites a Cala Pedrosa, i varen quedar-se sense aigua, perquè en Prim es va adormir tot esperant que es coessin. Com que vàrem tenir força peix per dinar, ningú no les va demanar, ja que tots havíem vist com havien quedat, tot passant-hi de reüll! Sense dir-nos-ho, cadascú esperava que l'altre les llencés a mar. Amb aquella cassola hi ensopegàvem pertot arreu, i la sovellada les va acabar de petrificar. Del seu darrer refugi, la tenda de campanya, ningú no les va retirar, i en plegar la tenda es varen quedar a sota. Totes plenes de sorra les vàrem pujar a bord, i a la nit semblava que mengéssim perdigons. Tots vàrem callar, ja que no havent pogut calar les xarxes pel mal temps el panorama de l'endemà encara es presentava pitjor.

En havent sopat, a dormir, perquè si fa bo, més tard penssem sortir a mar. Em desperto i això sembla un concert de gripaus. En Fonsu sembla el motor de la Mercedes quan va ralentit, el noi d'en Prim, que és el més jove, és el que fa més sorolls... i n'hi ha un, que no sé qui és, que fa tres roncs iguals, el quart és esgarriat, talment com si s'empassés un mosquit, i després es queda parat una bona estona per tornar a començar (després he sabut que era en Jaumitu).

A la nit hem assegurat els vents de la tenda, perquè entre el fort garbí i les seques tenim por que el refugi s'enlairi com un globus. Més tard veig llevar-se en Prim i li pregunto si vol anar a calar. Diu que sí, que fa bo, així que despertem en Pàmies, en Jaumitu i l'Amat.

—«Quina hora és?» —preguntem—.

—«Les cinc» —ens respon en Pàmies.

—«Les cinc? doncs no cal calar, que aviat sortirà el sol.»

—«Quina hora dius que és? És molt fosc!»

—«Les cinc i cinc... Calem?»

—«Calem, doncs: ara ja som llevats!»

Sortim a les fosques amb molt de compte, perquè hi ha força baixos i calem la tresmalls arran mateix. En tornar a entrar ens fan senyals amb un fanal. Són uns pescadors que han vingut a fer platja al mateix lloc que nosaltres!

—«Encara no es fa clar... Quina hora és?»

—«Dos quarts de tres.»

—«Què dieu?»...

Aleshores ens adonem que en Pàmies ha confós les busques i havíem sortit a la 1.20.

Tothom a dormir, fins a demà, si Déu vol.

6 d'agost de 1946

El dia apareix amb llevat, però bo. Mentre alguns se'n van a llevar les xarxes, en Jaume-Alfons i jo ens posem a pintar i en Fonsu a tirar fotografies. Més tard fem una mica d'excursió pels pins fins a un mirador que permet gaudir d'un panorama magnífic, amb aigües transparents a gran alçada i puntes rocoses de color gris perla, roig, i groc als baixos.

Ens banyem i cap a dinar d'hora. La pesca ha estat fluixa, encara que el dinar està força bé. Patates bullides amb pebrot i peix fregit per darrere, i peres. Sense cafè per tal de guanyar temps, perquè aquesta tarda volem sortir i anar molt lluny. A dos quarts de dues sortim, hem passat ja el far de Sant Sebastià i Tamariu. Som en plena zona de cales fortes i coves, i caminem amb dificultat, saltant molt, amb mar planera però de llevat.

Sa Riera, Begur

A la Rosa hi tenim tots el cap una mica enterbolit del fum de la benzina, que ens ve amb el vent de proa.

La Mercedes tira cap a terra i nosaltres seguim el seu camí. És una cala ampla, amb bona platja, i sembla protegida dels dos vents dominants: garbí i llevat. A la banda de garbí hi ha un carrer de cases de pescadors amb les escales exteriors i les parets emblanquinades, i porxos amb sostres de pi sec.

Unes quantes teranyines i barquetes de passeig. Uns quants estiejants. Som a Cala Riereta, a Begur.

Hem muntat la tenda potser una mica lluny de les barques amb la idea d'aprofitar l'ombra a primera hora.

El nostre aspecte d'húngars i la tenda, gran, rodona, amb la senyera al pal del mig, enganya a una canalla fills d'estiejants, que amb la màxima innocència vénen en comissió a

preguntar-nos a quina hora comença la funció. Ens han pres per saltimbanquis; els diem que ho preguntin a en Prim, que és el director del circ. En Prim els diu que a les deu si arriben els elefants, i aleshores li pregunten si som americans o alemanys. Tots volen guipar dintre del circ i donen un gran ensurt al noi d'en Prim, que s'estava canviant les calces. A les 10 hi ha una aglomeració de criatures i els hem de dir que la funció l'hem haguda de suspendre.

L'Amat, en Fonsu i en Jaumitu se'n van cap a Begur a comprar pa i ens en duen també una coca molt bona, com la de Can Feliu d'abans de la guerra. De pa de pagès en porten un sac: gana no en passarem.

Uns quants hem anat a calar la tresmall; en tornar fem el vermut en una taverna, que amb les seves voltes i el sostre baix amb bigues i amb les parets totes emblanquinades sembla la decoració d'un cafè de moda. Aquí, malgrat tot, és de debò, i no d'engany.

Sopem a la platja i, en havent sopat, cap a prendre el cafè i la copa, a l'entrada de la taverna, amb els pescadors que han de sortir amb les teranyines.

Els llums d'oli posats dintre d'una capella blanca, per fer més reflex, els pescadors amb el seu porró i les seves pipes, la lluna que llepa les façanes i ho ennobleix tot, formen un quadre que sembla preparat per a turistes.

El cansament ens venç, i quan tots se'n van a mar nosaltres ens n'anem a jeure.

La nit és plàcida, la mar sembla de plata... ruixem amb DDT la tenda (perquè no estan gens renyits el turisme i el dormir sense mosquits) i... bona nit, senyors!

Cala Mongó

7 d'agost de 1946

Hem dormit molt bé. En Prim s'ha llevat una vegada per gaudir les barques, i un que l'ha vist amb la manta al cap ha arrencat a córrer pensant-se que era un fantasma.

Ens llevem cap a les 7 i aixequem el circ. En realitat, en arribar podrem fer una exhibició, perquè muntem i desmuntem el campament amb una revolada.

Cafè amb llet, amb coca de Can Feliu, i a la mar!

La Rosa lleva la xarxa mentre la Mercedes la va voltant; tots esperem amb il·lusió la pesca i afortunadament no ens veiem decebuts, perquè almenys hem agafat 4 quilos de peix, i hauríem arribat als 5 si no hagués pujat molt xuclat per la puça. Hi ha força rogers, un llenguado magnífic, 7 pessics, i altres peixos. Mentre pugen el noi d'en Pri riu sol, i tots respirem tranquils; tenim el ranxo assegurat, i en Prim ja fa combinacions: que si arròs amb una mena de congre i algun cargol; que si els pessics a la llauna sobre el foc... Ens ve salivera.

Hem fet proa a les illes Medes, i ara anem entrant a

L'Estartit. Volem mirar si canvien el car de la Rosa i comprar un rem per a la Mercedes, perquè ens han dit que hi ha dos mestres d'aixa.

A L'Estartit només hi toquem, ja que ens diuen que és a L'Escala on podrem trobar els pals que ens fan falta.

Aquí a L'Estartit hi ha una platja molt ampla, i els hotels i els venedors de «frigos» li treuen l'ambient que si no tindria.

Passem per la part de terra de les illes Medes i entrem cap a les Il, després d'una estona de navegar per una cala gran, quasi millor dit un port natural: Cala Mongó, on volem estar-nos almenys un parell de dies per fer el mandrós. És l'última recalada cap amunt. És situada abans de l'última punta que obre el Golf de Roses i solament hi ha uns quants pescadors de L'Escala que més s'estimen recalcar i netejar xarxes aquí, que tenen platja magnífica, que no pas a la mateixa Escala, on els manca tant de lloc.

Hem de dinar un arròs que hauria estat molt bo, però que per ser la cassola petita (la grossa es va trencar) ha quedat desigual i cru, i després peix de tota mena fet amb samfaina, per postres meló, raïm i peres, que n'hem dutes moltes, i els consabuts cafè i conyac, als quals ens hem aviciat ben aviat. Del tabac no n'he parlat fins ara, però això és tabac de pot per a pipa! Això és la tabacalera en pes!

En havent dinat l'Amat, en Prim, en Jaume-Alfons i jo, amb la Mercedes ens arribem a L'Escala navegant a vela. L'Escala té prou anomenada i ha estat prou pintada perquè jo hem dediqui a descriure-la; però tot el que en sabia quedava pàl·lid al costat del que veiem.

Som en ple Empordà i els castells i les murallés antigues són una anticipació de les restes romanes que hi ha en aquesta comarca.

El port de pescadors és una cosa petita i imponent al mateix temps. Imagineu-vos una platja d'una amplada i una llargada limitadíssimes i allà una espessor de teranyines tretes i a l'aigua, que sembla que no pugui ser. Les cases van a parar fins en aquesta platja i les barques segueixen carrer amunt. Com s'ho fan per entrar i sortir, no ens ho expliquem, i ja en Josep Pla ha parlat en diversos articles del perill que representa tanta fusta acumulada. Una barca que cremi en dia de vent i seguiran totes, amb la consegüent misèria per a centenars de famílies.

Un pescador ens explica com estan de malament i el perill que representa en dia de temporal la petita entrada al port, quan totes les barques volen passar alhora. Això és el port, però tots els altres racons de vora mar són també aprofitats per treure.

Ens arribem a veure el mestre d'aixa i demà hem d'anar a buscar el car i el rem, que ja ens els tindran preparats. Tornem fent bordades, i només tocar a terra ja tornem a sortir amb la Rosa cap a calar.

Després de sopar un pescador que se'n va a llum a picar popets amb la fitora ens convida si volem anar-hi, i ens hi afegim en Jaume-Alfons i jo. La nit és de calma completa, i és per això que aprofitem per sortir cap aquesta mena de pesca. Es tracta d'anar llepant els rompentis i punxar els peixos que hi ha dormint vora les roques.

No tenim sort, i solament pesquem una llagosta que pujant se'ns escapa. Els que ens hem embarcat no ens sentim decebuts per això, perquè hem conegut unes coves amb unes voltes imponents i en una de les quals uns senyors de L'Escala s'hi han fet fer una taula de pedra per anar a fer-hi dinades. L'aspecte de les coves i l'aigua transparentada amb la forta llum del «petromax», que ens permeten gaudir de bells pano-

rames submarins, ens fan passar una bona estona. Arribem cap a les 2 de la matinada i entrem sense fer soroll a l'altra cova: la dels gripaus.

Acampats a Cala Mongó

8 d'agost de 1946

Cap allà a les 7 del matí ens llevem tots; avui fem neteja i un pou que hi ha a prop es veu molt animat, amb cares plenes de sabó. Fins en Prim va amb la cara neta, encara que per afaitar-lo l'hem hagut de lligar.

Hem anat a llevar la xarxa i pugem la millor pesquera per ara. En Jaumitu diu que passem dels 10 quilos, però és un exagerat; els 8 o 9 quilos, però, sí que hi deuen ser. Triem el més escollit i regalem la resta, perquè en tenim massa.

Uns quants se'n van cap a L'Escala per portar-ne les fustes encomanades; quan tornen expliquen que han vist una balena. De seguida busquem el conyac, perquè cada dia, a la que se'n destapa una ampolla, es buida sola, i tenim por que no se'ls hagi vessat a bord.

Ens diuen que no, que és veritat, i que el passeig de mar de L'Escala era ple de gent mirant-se-la i esperant veure si encallava a la badia.

Dinem sopa de peix amb pa, que s'ha de tallar amb ganivet; després mengem seques amb peix fregit; i ens n'anem després de les postres i el final de costum, a fer la migdiada, uns a la tenda i altres als pins. Ens llevem entre les 6 i les 7, i cap a les 8, després de canviar les peces trencades, ordenar les xarxes que tenim esteses i en Jaume-Alfons sargir la vela d'en Prim, ens n'anem a calar. Un cop llestos ens animem, i com que fa bona mar repetim de dia el pas per les roques com a la nit, ens llancem a l'aigua amb espartenyes i ganivet a la boca i fem algunes dotzenes de musclos.

Sopem peix amb patates, fet amb el suc de les seques, molt abundant, i després de les postres, cafè i conyac i cap a dormir. És tard i demà ens hem de llevar d'hora per començar el retorn amb la màxima rapidesa per por que el mal temps ens endarrereixi massa, perquè hem anat fins molt lluny.

9 d'agost de 1946

Ens llevem abans que s'aixequi el dia. Ens rentem com els gats i sense mandra ho recollim tot i... Adéu, Mongó!

La Rosa lleva la xarxa i encara que la pesquera no és tan abundant com ahir, tenim la sort d'agafar un pop molt gros que, ell sol pelat i ben estovat, farà un plat per a tots. Amb

l'altre peix i els musclos en tenim de sobres per a tot avui.

A garbí de Mongó hi ha la Roca Foradada, que és un túnel dins la mar. La Mercedes el passa a rem, però nosaltres per por que el pal toqui el sostre la passem per fora. Hi ha un moment que en Prim i en Pàmies veuen uns raigs d'aigua com brolladors i poc després en Prim que és molt fred, comença a fer crits i a dir:

—«Mireu-vos-el, mireu-vos-el... que és gros! Alerta l'alot, que hi passem per sobre!»

Tots ens aboquem a mirar, i entre unes algues, i un xic panxa enlaire, veiem una bestiola que deixa petita la barca. És el catxalot que es veia ahir a L'Escala, i sembla mig mort. Els mariners volíem tornar a voltar-lo, però el patró no en vol saber res.

Després de donar avís a una barca que ens creua fem proa a l'illot, i després a les Formigues que són davant de Cala Estreta, de la que tan bon record tenim. Hi ha mar grossa de llevant, i en baixar la vela per fer el ris (perquè el vent bufa massa) es traspassa la corda de dalt del pal, i hem de seguir a motor perquè seria molt perillós amb aquesta mar intentar passar-la.

Amb motor i ajudats per les onades de popa, correm molt i així passem Calella que té un aspecte nou i molt bonic, amb els camps d'oliveres molt ben conreats. Poc després la «capitana» ens diu que nosaltres tirem cap a terra, cap a La Fosca, que ells s'arribaran a Palamós, ja que és el lloc de recalada que vàrem donar als familiars com a punt segur per a donar-nos notícies si és que n'hi havia alguna d'urgent, cosa que Déu no vulgui. Nosaltres des d'allí telegrafiam. No es poden pas queixar, les dones, perquè ho vam fer també a Sant Feliu i a L'Escala.

Hem fet terra al que en diuen Platja del Castell, a llevant de La Fosca, perquè com que bufa vent de llevant estem així més arrecerats. Ara anem preparant el dinar i veurem què ens diran els de la Mercedes. Netejem el peix, en la qual cosa ja som uns mestres! Ja no ens fa por quedar-nos sense minyona, o que la dona ens enviï a la cuina...

Ens tornem sibarites i els programes de menjar són molt discutits. Després de tot, no és poc mèrit variar els plats sem-

Al port de Palamós

pre amb peix. Ens riem de la Setmana Santa; sort que és tan fresc i variat i que portem tanta gana!

Aquesta platja és molt gran i forma la clàssica ferradura. La seva sorra és fina com la de Vilassar i va molt bé, tant per amarrar les barques com per caminar-hi descalços nosaltres. És protegida de llevant, que és d'on bufa el vent que tan bé ens ha anat per córrer com llamps. Arriba la *Mercedes* sortosament sense cap notícia urgent.

Mengem pa amb musclos i patates fet amb suc, i després peix fregit. El cafè el prenem precipitadament perquè el vent canvia i ens obliga a sortir cap a un lloc més arrecerat. La *Mercedes* té dificultats amb el motor i la remolquem per allunyar-la de la platja; tenim allò que en la mar se'n diu mal temps, que no és el mateix que veure's obligat a anar per la Rambla amb el paraigua obert.

Saltem i ballem procurant agafar la mar de costat.

El motor de la *Mercedes* segueix sense arrencar i havent de remolcar-la no caminem cap de les dues barques.

—«Mai no m'he vist tan fomot com ara» —ens diu en Prim—...

—«Vols que els digui d'entrar a La Fosca, que estarà protegida del garbí?»

—«Diga'ls-ho.»

—«Fonsu! Fonsu! Diu en Prim d'entrar...»

Aleshores l'Amat, que s'ha posat les ulleres i és abocat al motor, surt satisfet:

—«Ja peta!»

I la *Mercedes* ens deixa enrere.

És la més lleugera de les dues barques, però també és per aquest motiu la que ens fa patir més. Perquè li és igual senyalar-nos amb la punta del pal com ensenyar-nos la intimitat de la quilla... Quan anem arribant al final de l'escullera que tanca el port de Palamós el motor se'ns atura perquè un cop de mar ens l'ha deixat xop.

Fins en aquest moment havíem estat tan tranquils que ens fèiem fotos procurant que sortissin les onades; en aturar-se el motor la sensació és de mandra, haver d'agafar els remes, i no pesen poc, els de la *Rosa*.

No ens dura, la mandra, cal veure que de pressa que s'apropen les roques de la punta d'aquell far que vàrem trobar tan maco en arribar-hi a la pujada.

Entre nosaltres i les roques passa un bou, el *Rebeca*. Són cap a les 6 de la tarda i és l'hora que tornen a port.

—«Li demano remolc, Prim?»

—«Sí» —em diu fluixet—.

A mi em falten braços i barret per fer senyals, enfilat a la proa, però els de la *Rebeca*, que ens han entès, després

Escrivint el Diari de Bord

de parlar amb el patró ens fan unes senyes que no entenem, i passen de llarg.

En Prim, que té els remes, aconsegueix posar proa a garbí i tots l'ajudem com podem, que és molt poc, a allunyar-nos dels rompents.

Dalt del far es veu gent que ens contempla. Els deu semblar que són al cinema.

No perdem terreny, i en Prim ens diu que no hi ha perill, mentre puguem fer arribada a La Fosca.

Es veuen ara dos bous més, i torno a demanar ajuda.

El primer, el *Dos Hermanas*, ens diu que sí, i com que ja ens passava ha de fer una gran volta per tornar al nostre costat.

Mentrestant l'altre, el *Gran París*, avisa el *Dos Hermanas* que ens ajudarà també ell.

Fem un sospir en veure com para la marxa. Després li llancem un cap que tenim preparat, el canvien per un altre de gruixut, i no tenim quasi temps de lligar-lo que ja ens estan remolcant.

Al costat d'aquestes barcasses semblen una puça, i en veure-les tan a prop imposa... i fa respecte veure també com trenquen les ones.

A nosaltres no se'ns veu i hem d'anar arrapats on podem

En Prim i en Jaumitu

per no ser escopits. Dalt del far ha augmentat el públic i ens sentim cohibits.

Els del *Gran París*, que ens miren de popa estant, riuen obertament i nosaltres corresponem amb cara de circumstàncies.

No volem mirar enrere perquè la contramar que aixequem és un metre més alta que nosaltres, i sembla talment que aquella onada que ens empaita ens ha d'entrar d'un moment a l'altre.

Volant per sobre l'aigua i sense cap altra novetat, ens arrosseguen fins al port i a rem arribem fins a la *Mercedes*.

Ja fa estona que veiem que l'Amat i en Fonsu i en Jaumitu potser estan més espantats que nosaltres. Ells eren també a la plaça del far al final de l'episodi i diu que mentre pujaven els deien:

—«Ja els remolquen!... Ja estan segurs!...»

Xops i descalços fem estesa de roba mullada a la platja del port i demanem permís als carabiners per acampar aquesta nit, perquè tots diem que estem defallits. Presentem els papers a la Comandància de Marina i ens diuen que els passem a recollir demà a les 10, que els tindrem signats. Malament, perquè pensàvem sortir amb la primera llum del dia, ja que és quan fa més bo, i aquestes mars no les coneixem. Veient que la regolfada de Roses té bromes tan pesades, quant més

aviat la deixem enrere millor...

Sopem en una taverna, i ens duen un porró de línia delicada per barba, de vi daurat i negre. És excel·lent.

I que se n'està de bé, asseguts davant d'una taula tan abundosa! Sopem. El cap ens barrina, encara pensem en el far. Si sentim alguna molèstia, un tall en un dit, un cop a la cama, sentim també el goig egoista de pensar que si ens fa mal és perquè encara el tenim.

Després ens n'anem a prendre cafè al bar «Pescadores», on hem convidat el patró i la tripulació del *Gran París*, que s'ho mereixen, pobre gent, perquè no ens han volgut cobrar res de l'ajuda d'aquesta tarda.

Aquí, al passeig de mar, havien de fer sardanes, que s'han suspès pel mal temps, ja que el vent segueix bufant molt, i aleshores ens n'anem a dormir.

10 d'agost de 1946

Ens llevem d'hora i fem la bugada. Esmorzem uns en un lloc i els altres en un altre, cafè amb llet amb coca molt bona, comprem un càntir (que el nostre se'ns va trencar ahir), altres petites coses, i ens posem a netejar les barques i a repassar els motors, esperant l'hora d'anar a buscar els papers. Aquesta es retarda, i com que el temps tampoc no és bo, decidim quedar-nos almenys fins a la tarda a bord, amarrats a la platja. Fem una freginada de patates, ben abundant, amb ous ferrats. A la 1 de migdia tenim els papers despatxats i els motors repassats i tot a bord per aprofitar de seguida que faci bo per guillar, perquè si se'ns fa fosc a port els carabiners ja no ens deixaran sortir fins a la matinada.

Tots hem tingut temps de conèixer bé Palamós. El seu gran port amb tants bous, tres dels quals hem pogut veure tan de prop i d'una manera força pel·liculesca.

Hem xerrat amb els patrons que ens varen ajudar, que no entenem com la *Rebeca* ens va negar un cap.

Hem vist la subhasta del peix, que aquí es fa en grans proporcions, i comptem en duros: 150... 149...

Ens hem fet afitar a la barberia, hem rodat sense rumb, i fins hem pujat al far. Ens ha cridat molt l'atenció una escola de nenes totes al carrer, fent puntes de coixí a l'ombra, en un racó molt típic.

Hem tornat a telègrafs i a telèfons, per si hi havia cap notícia; ens diuen que no.

A mitja tarda sembla que el vent ha amainat, i després d'una mica de conyac decidim de tocar el dos.

Quan som fora ens adonem que el motor de la *Rosa*, que

desembragat anava bé, ara, arrossegant la barca, només li peten dos pistons. La *Mercedes* ens ajuda amb un cap i anem tirant fins arribar per allà a S'Agaró, i decidim entrar a La Conca, on ja vàrem entrar un moment en pujar. Allí decidim recalcar per reparar el motor de la *Rosa*.

D'aquesta Conca hi vàrem fugir en anar cap amunt perquè ens bufava llevant, i vàrem anar a La Rocosa, oberta a garbí. La Conca té un resguard petitíssim i potser no hi ha ni un metre entre la barca i els baixos i rocalls de cada costat. Hi ha gent banyant-se, i fem exhibició d'amarrar i desamarrar: un cap a les roques, un altre cap molt alt i lluny, cap als pins... Som uns «tios».

Jo m'he adonat personalment que a mar es fan servir els peus tant com les mans, i així el mariner de pesca és el més semblant que hi ha a un mico. Agafem un pop mitjà que s'havia enganxat a un peu meu, i el donem a uns estiuejants, que se'l mengen per sopar.

Aconseguim deixar el motor reparat i després d'un consell de patrons decidim fer un ressorpó i navegar, si podem, tota la nit, per arribar a Vilassar al més aviat possible. Tenim ja una gran experiència, i sabem que no podem tallar just, en qüestió de temps.

Canviem ràpidament queviures d'una barca a l'altra i ja a mar mengem una llonganissa comprada a Palamós, amb tot el pa que volem, melmelada, un meló per barca, peres i conyac.

Abans de fer-se fosc ens comença a canviar la mar i veiem que se'ns tira a sobre una torbonada que ve del nord, apropem les barques i decidim arribar a Tossa; fa ja cap a dues hores que naveguem i el far de Tossa es veu si fa no fa tan lluny com el de Palamós, d'on hem sortit aquesta tarda. No n'hi ha d'altre, Tossa és l'únic lloc on podem anar, entrant de fosc.

El vent ja bufa de darrere, i comencem a treure sueters i mantes. Per no perdre'ns lliguem un cap de barca a barca, i la *Mercedes* al davant i nosaltres al darrere; ells proa a Tossa i nosaltres proa a la *Mercedes*, cosa que ens costa una mica, enlluernats pel «petromax» que duem encès. Seguim endavant. Plou lleugerament i encara bufa el vent, la mar és força plana, i les onades rodones ens ajuden. Prop de Tossa la *Mercedes* s'atura i aleshores som nosaltres els qui passem a davant, arrossegant-la. És mitjanit i seguim proa al far, perquè encara que veiem bé els llums de Tossa sabem que a la punta de llevant hi ha uns illots, i essent l'entrada ampla val més agafar-la amb força marge.

Arribem fins a la platja conduïts per un mariner, ens n'anem a protegir de llevant i a la vora dels rocalls de la punta

A Cala Mongó

Sa Tuna

Proveint a Palamós

d'aquell costat.

Muntem la tenda, i matalassos, i ens disposem a passar la nit. Són les 12 i pensem llevar àncora abans de la matinalda. El vent va canviant i ara bufa de tramuntana, entrant fort a la tenda. L'experiència de Palamós ens ha servit i pensem que a mar s'hi deu estar malament. Quan ja arrencàvem el son sentim crits d'en Pàmies:

—«Traieu-me aquesta barraca de sobre!»

El vent bufa que és un gust, i la tenda venta com si anésim a vela. Ens llevem precipitadament, sortim a fora. Un

tendal dels que fan aquí de pals de pins, de sostre branquillós, ens ha caigut a sobre, i d'altres es veuen per terra. Enretirem el tendal entre tots sis, reforcem els vents de la tenda amb pedres ensorrades i ens hi tombem de l'altre costat.

No havíem tocat encara el cul al matalàs quan l'Amat crida:

—«Prim! S'ha trencat l'amarra i la barca se'n va cap a les roques!»

Un altre bot i la tripulació en pes, surt a salvar la barca.

—«Valdrà la pena d'anar a provar un altre cop si podem dormir?»

A dos quarts de sis ens llevem, encara mig adormits, i a les 7 ja naveguem. Abans de sortir hem vist el mateix home d'ahir, i ens diu que fins una barraca ha anat a terra. L'únic que no s'ha assabentat de res és el noi d'en Prim, que tot i trepitjant-lo i passant-hi per sobre, ha dormit tota la nit com un angelet. Mentre escric passem ja per Santa Cristina amb bon temps i corrent de popa. Si Déu vol i malgrat el temps, que no ens ha estat massa favorable, pensem arribar a Vilassar cap a migdia i exactament hora per hora, als set dies d'haver-ne sortit. Mengem una mica de pa i melmelada que havia sobrat d'ahir i escurem el cistell de peres i raïm.

Naveguem amb motor, i veles obertes; la mar és plana i deixem enrere Malgrat, Pineda, Calella... Caminem molt, els motors es veu que s'han adonat que retornem i fan bon dat. En Prim canta cançons catalanes.

Ha estat una setmana de viure intensament i ens hem divertit molt, i fins hem passat aventures; però tots estem joiosos de tornar, i tenim ganes de veure els nostres.

Mataró! Que llarg de passar, Mataró!...

Ja veiem els Banys, ja alguns familiars ens fan senyals. Veiem l'amic Garrigosa (el dels coets). És que no s'haurà mogut de la platja durant tota la setmana? O és que tot això ho he somiat i encara hem de sortir? Tan de bo que fos així...

Un far

En una costa llunyana existeix un far, on visc amb la muller i una petita filla de deu anys. Força còmodament, amb espai en totes les diverses parts de l'habitaclle i amb les instal·lacions imprescindibles per a la nostra vida i, el més important, el manteniment del far. A Llevant, la mar, sobre unes roques i a més de quaranta metres del nivell de les ones quan aquestes són en mar plana; girant cap a Migjorn segueixen les roques formant un semicercle, més o menys de la mateixa distància; seguint a Ponent, una cala amb una platja i roques formant un mur de més de trenta metres d'alçada; i ja pel Nord, terra ferma, un camí d'uns 15 metres d'amplada, que ens uneix a uns camps amplis, envoltats de pins. La torre, d'uns vint metres d'alçada. La llum del far és alternativa i completament automàtica, principalment elèctrica, amb el seu motor diesel d'emergència. Com a complement els dipòsits de gas en terra i la instal·lació sempre a punt per a una segona emergència. La nostra filla va a l'escola, que és a menys de dos quilòmetres.

He volgut donar-vos aquesta descripció perquè us adoneu de com passa la nostra vida normalment, amb soledat, però sempre amb visitants alguna que altra festa en la petita

població.

En estat normal la mar és des de calma a marejol, però també amb Llevant de força 5-6 i fins i tot de 8 a 9; llavors la mar trenca amb les roques i arriba a mar grossa o molt grossa. Aquesta matinada, són les dues, amb Llevant, les ones arribaven al peu del far i els ruixims arribaven amb relativa força gairebé fins als finestrals. Com totes les nits com aquesta, estava vetllant, tot sol, la muller i la petita dormien i el meu pensament barrinava el següent: LA MAR, SI PERQUÈ SERÀ SEMPRE PER NOSALTRES, LA MAR, EL VENT, LA PLUJA, TOTA LA NATURA EN JOC. El soroll alternatiu de les ones en rompre en les roques al meu entorn, unes més altes, altres no tant, un rompent més enllà, la lluminària d'un llamp més enllà, i el tro separat per uns segons, ço que vol dir que ha estat a certa distància, seguit d'altres trons, i amb intervals altres llampecs més lluny o més a la vora. Quina grandiositat de la Natura, demostren la immensitat dels poders! M'envolta un perfum a mar, a marisc, que entra no sé per on, perquè tot està totalment barrat, però els meus sentits la senten, la palpen, em fan sentir el plaer de saber el gust de la mar.